

Cartesius Museum

Zomerschool 2017

DE SAMENWERKPLAATS

Stad en Platteland 2.0

Er is een enorme beweging gaande maatschappelijk, politiek en ecologisch. Daarvoor zijn grote en noodzakelijke transitie nodig en begonnen. Ik noem een paar van de belangrijkste achtergronden:

- Energie en klimaat
- Voedsel; duurzaam, bio, vegetarisch
- Circulaire economie in tegenstelling tot lineair en duurzaam produceren
- De markt heruitvinden; minder vrijheid; meer sociaal andere businessmodellen
- Mondialisering versus regionalisering.

Wat is de wereld anno nu in de relatie stad/platteland.

Hoe ziet een agenda stad-platteland er op basis van die visie uit?

Achtergronden nader belicht:

- De bastaardeconomie, idee van Gabor Steingart: politici redden banken, banken redden staten, staten én banken worden van geld voorzien door centrale banken. We hebben een maatschappij waarin staat en markt zeer verweven zijn. Daardoor zijn overheden ook niet meer de onafhankelijke boven de partijen staande instantie.
- Systemisch zitten we in een locked-in situatie. We kunnen geen kant uit. De politiek is gericht op groeien, groeien, groeien. Groei is geen oplossing maar verergert problemen. Alleen een dubbele strategie kan ons helpen: zowel politiek gericht als *grass roots*.
- Na 'les trente glorieuse' kregen we de dertig jaar neoliberalisme. We moeten daar uitkomen en dat kan. Stiglitz 5 manieren om van het neoliberalisme af te komen:
 - Een nieuw evenwicht tussen overheid en markt
 - Een staat is geen huishouding; multiplier-effecten!
 - Bezuinigen is slecht voor de economie; minder/slechter onderwijs geeft minder sociaal kapitaal in de toekomst
 - We hebben nieuwe regels voor de economie nodig op lange termijn; nu vooral korte termijn gericht
 - Publieke investeringen zijn een belangrijke factor (energie, circulaire economie, duurzame landbouw)
- Tegenover mondialisering vooral ook regionalisering. Globalisering is in het belang van de Global Value Chains (gvc) de 150 megaondernemingen. De stimulering van de ontwikkeling van de regio heeft grote voordelen. Sneller circulair; betere aansluiting bij politiek; transparanter; minder transport etc.
- De politiek is op drift en niet in staat groeiende tegenstellingen te kanaliseren: arm/rijk, hoge/lage opleiding etc. De ontwikkelingen gaan velen te snel: liquid society (Bauman). Ontwikkelingen: Tribalisering in allemaal kleine sociale structuren.
- Politieke tegenstellingen stad - platteland. Zie b.v. Franse verkiezingen of die bij ons.

- Naast de enorme en snelle ontwikkelingen in de stad (waarover Giep) minder goede ontwikkelingen in rurale gebieden: krimp, minder werkgelegenheid, minder voorzieningen.
- Ook crisis: intensieve landbouw is een ratrace. Ook vernietigen van de natuur: grutto's zonder koppen en longaandoeningen bij wonen in nabijheid intensieve landbouw. Ontwikkeling moet echt stoppen en duurzaam gemaakt worden.
- Waarden platteland ook beter benoemen:
 - Krim leidt tot nieuwe samenwerkingsvormen en innovatie van gemeenschapsvoorzieningen;
 - Er is een schreeuwende behoefte aan meer en diverse natuur;
 - Ook behoefte aan meer recreatievoorzieningen;
 - Meer stabilisatie. Een contragewicht tegen stedelijke haast
- Agro-ecologie; duurzaam concept moet op de agenda; kenmerken:
 - Lokale middelen, relaties en kennis in te zetten voor een weerbare en productieve landbouw
 - De draagkracht van de natuur staat centraal
 - Kringlopen sluiten, minimaliseren van externe input (kunstmest, antibiotica en voerimport)
 - Productie wordt geoptimaliseerd in plaats van gemaximaliseerd
 - Verbinding met de maatschappij en betrokkenheid bij de omgeving
 - Benutten van ecosysteemdiensten (wateropslag, houtproductie, recreatie)
 - Kleinere schaalgrootte percelen.
- Het belang van Europa; steun stijgt sterk in alle landen; gevolg Brexit; Macron-effect. Wat mij betreft wordt EU ook EU van de regio's met meer democratie, meer solidariteit en duurzaam. Samen sterk genoeg om mondiaal voorbeeld te zijn in innovatie, duurzaamheid en sociale betrokkenheid.
- Voor het realiseren van die ontwikkelingen is een transitieagenda nodig. Een transitie is een cyclisch en sociaal veranderingstraject waarin belanghebbenden elkaar ontmoeten, agenda's afspreken en veranderingen in gang zetten.
- Een van die agenda's is om de agro-ecologie in een alliantie te verbinden met de stad.
- Steden lopen achter met natuur en recreatie volgens rapport gezondheidsraad. Steden betalen agrarische ondernemers voor de ontwikkeling van ecosysteemdiensten; voor beter en biologisch voedsel; voor meer natuur.
- Nieuwe balans stedelijke dynamiek en duurzame rurale waarden:
 - Nieuwe ruimtelijke ordening
 - Andere bestuurlijke aanpak
 - Andere inzet stakeholders
 - Nieuwe cross-overs
 - Kunnen we een nieuwe dialoog ontwerpen.

John Huige

21 juni 2017